

Wie zijn wij?

- De Rekenkamer Dordrecht onderzoekt de doelmatigheid, doeltreffendheid en wetmatigheid van het gevoerde beleid;
- De Rekenkamer onderzoekt dit voor de gemeenteraad en is onafhankelijk;
- De bevindingen uit de onderzoeken kunnen door de raad gebruikt worden bij haar controlerende en kaderstellende rol.

Rekenkamer
Dordrecht

Vandaag introduceren wij:

- De opzet voor een onderzoek uit ons Werkprogramma 2023, naar het klimaatbeleid van de gemeente Dordrecht t.o.v. haar eigen vastgoed;
- Aanleiding: het onderwerp klimaatbeleid is opgehaald bij de fracties in 2022;
- Het onderzoek wordt uitgevoerd door het onderzoeksbureau Hiemstra & de Vries.

Rekenkamer
Dordrecht

Verduurzame n

Onderzoek Rekenkamer Dordrecht:

Verduurzamen eigen vastgoed gemeente Dordrecht

vastgoed

Hiemstra & De Vries

Team klimaattransitie

Wij werken onder andere aan:

- Opstellen programmaplan Energietransitie en bijbehorende governance advies in gem. Zoetermeer
- Samenwerking rondom netcongestie tussen Provincie Noord-Holland en Liander onder de taskforce Noord-Holland
- Lerend evalueren, doelmatig- en doeltreffendheidsonderzoeken in de gemeente Almere
- Rekenkamercommissie De Bilt (2019-2020) - Samenwerking raad, college, ambtenaren & samenleving

**Annelou
Hoogerwerf**

Dominique Diks

**Janneke
Oudenhoven**

Thema: Verduurzaming eigen vastgoed

Verduurzamen

Gecommitteerd aan het Parijsakkoord in 2019: 49% CO2 reductie in 2030, energieneutraal in 2050
Recent het Politiek akkoord 2022-2026: Groene en duurzame stad - Klimaatneutraal in 2040

Hieronder valt o.a.:

- Uitsfaseren slechtste energie-labels
- Communicatie en laagdrempelige ondersteuning bij energiebesparende maatregelen
- Ondersteunen inwoners met hoge energierekening
- Benutten energiebronnen in de stad, zonneprojecten en warmtenet
- Verduurzamen mobiliteit, betere logistiek en zero-emissiezone in de stad
- Geven het goede voorbeeld: Het verduurzamen van het eigen vastgoed

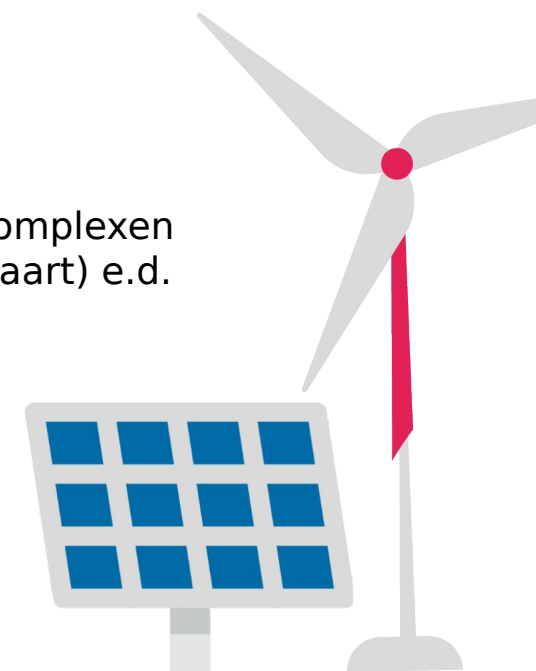
Eigen vastgoed gemeente Dordrecht

In scope verduurzamen: o.a. kantoorgebouwen, cultuurlocaties, monumentale panden, sportcomplexen

Buiten scope verduurzamen: o.a. parkeergarages, woningen, sloop, schoolgebouwen (eigen routekaart) e.d.

Verduurzaming eigen vastgoed

Denk aan maatregelen als: Isoleren, led-verlichting, aardgasvrij (WKO / warmtenet / warmtepomp), zonnepanelen, glas vervangen, verlichtingsdetectie,

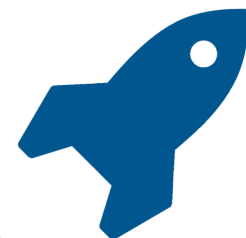
Hoofdvraag en doel

De hoofdvraag

Wat is de voortgang van het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed ten aanzien van de gestelde doelen? Hoe wordt hierin strategie en prioriteit bepaald? En hoe wordt de raad in stelling gebracht om bij te sturen en te controleren?

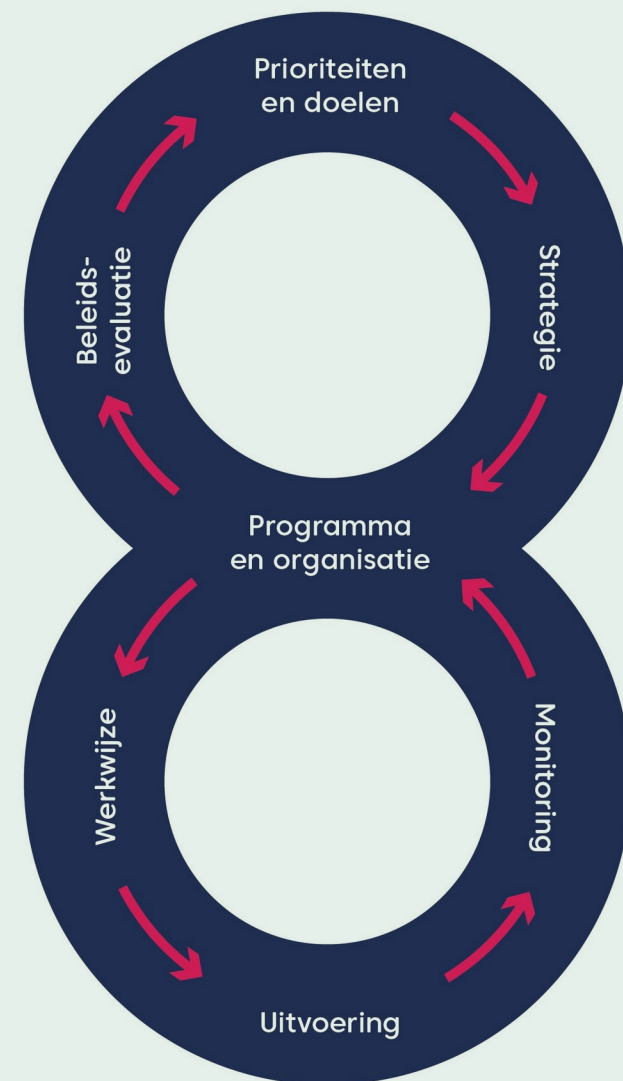
Twee doelen in het onderzoek:

- Feitelijke basis: Inzicht krijgen in de voortgang van het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed ten aanzien van de gestelde doelen? Hoe wordt hierin prioriteit bepaald?
- Toekomstbestendig proces: Inzicht krijgen in de wijze waarop de gemeenteraad meer grip krijgt op de voortgang in de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed

Werkwijze (methode)

1. Documentstudie
2. Interviews zowel met ambtelijke organisatie als aantal raadsleden
3. 2 gesprekken met vergelijkbare gemeentes om te spiegelen
4. Reflectietafels (groepsgesprekken) met als doel inzicht in de afwegingen en keuzes die zijn gemaakt om tot prioriteiten en keuzes te komen (terugkijkend en toekomstgericht)
5. Analyse en rapportage

De deelvragen

#	Deelvragen
1	Wat zijn de gemeentelijk doelstellingen en ambities rondom haar vastgoed/kantoorpanden?
2	Op welke wijze geeft de gemeente Dordrecht uitvoering aan het klimaatbeleid rondom haar eigen vastgoed?
3	Hoe geven andere gemeenten uitvoering aan de verduurzaming van met name monumentale panden? In hoeverre worden <i>best practices</i> van andere gemeenten in Dordrecht al toegepast en waar zit nog verbeterpotentieel?
4	In hoeverre voldoet de gemeente zelf aan de label C (energiebesparing) verplichting voor haar vastgoed/kantoorgebouwen?
5	In hoeverre voldoet de gemeente aan de eis dat voor alle nieuwbouw vanaf 1 januari 2021 geldt dat er moet worden voldaan aan de eisen voor Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG)

#	Deelvragen
6	Welke kosten gingen gemoeid met de uitvoering van het beleid? Op welke momenten in het proces zijn hierover besluiten gemaakt? Welke inzet en investering zijn nog nodig om de doelstellingen te behalen?
7	Ligt de gemeente op koers wat betreft de door haar geformuleerde doelstellingen en ambities?
8	Welke keuzes zijn in het proces van beleid tot uitvoering op tafel gekomen? Welke keuzes waren nog meer mogelijk?
9	Op welke momenten zijn deze keuzes gemaakt in beleid en uitvoering?
10	Wat zijn momenten in het proces waarop de gemeenteraad betrokken is of had kunnen worden vanuit haar <i>kaderstellende of controlerende</i> rol?

Reflectietafels

- Samen met de Rekenkamer selecteren we de deelnemers: de betrokken wethouder, de projectleider van de casus, een of meerdere lokale partners, een vertegenwoordiging van gemeenteraadsleden.
- Samen leren uit het verleden voor de toekomst: Hoe kan de raad zijn kaderstellende / controlerende / volksvertegenwoordigende rol pakken?

Wat ons onderzoek oplevert

Resultaat: Bondige rapportage

- Feitelijk beeld van voortgang verduurzaming vastgoed in relatie tot de doelen
- Vergelijking met andere gemeenten
- Lessen voor toekomstige sturing gemeente(raad)
- Overzichtsplaat van het proces, incl. keuzemomenten en momenten van invloed. Dit vertelt laagdrempelig het verhaal.

Proces hoor en wederhoor, zowel ambtelijk als bestuurlijk.

Voorbeeld procesplaat

Koppelkansen met mobiliteit in Apeldoorn

Focus op drie maatschappelijke opgaven om de brede welvaart van Apeldoorn te verbeteren

CONTACT

info@hiemstraendevries.nl

030 252 37 77

Stadsplateau 4
3521 AZ Utrecht

